

Nya tävlingsnivåer i Skåne för barnfotboll upp tom 12år

(att gälla from 1 januari 2022)

Bakgrund

Skånes FF har sedan ett 20-tal år tillbaka arrangerat seriespel i distriktet med flera olika tävlingsnivåer där seriespelet för barn 9–12 år om tillämpligt skett i tre nivåer, Svår (S) – Medel (M) och Lätt (L). Nivåerna har aldrig varit till för att nivåindela inom laget, utan för att nivån i åldersklassen skiljer sig mellan olika föreningar. Inför varje ny tävlingssäsong har Skånes FF tydligt informerat och särskilt rekommenderat att om man i föreningen anmäler två lag till en och samma åldersklass bör båda lagen anmälas till samma svårighetsnivå respektive om föreningen anmäler tre eller fyra lag så bör lagen anmälas i två intilliggande svårighetsnivåer (exempelvis två i M och två i L).

I de årliga inbjudningarna till seriespel har Skånes FF också alltid informerat om att vid anmälan av två eller flera lag är det viktigt att lagen görs jämbördiga, att barnen roterar i de olika lagen och att alla barn får spela lika mycket i matcherna och även får turas om att starta i matcherna.

I Skåne har det, förutom ovan starka rekommendationer, inte funnits några andra regleringar utan varje förening har själv fått avgöra tävlingsnivåerna för sina lag. Andra distriktsförbund har däremot jobbat med s.k. *föreningsstyrka* istället för lagstyrka, med främsta syfte att motverka selektering och för tidig utslagning. Genom åren som gått har Skånes FF fått många frågor och återkopplingar från ledare och föreningar kring tävlingssystemet som man ofta menar inte längre stämmer överens med Svenska FF:s nationella spelarutbildningsplan (SUP). Frågan har även varit uppe till förbundsdiskussioner flera gånger under de senaste åren och den har även tagits upp på de nationella Grassroots-konferenserna. Skånes FF bildade hösten 2020 en intern arbetsgrupp som tillsammans med högskolorna i Halmstad och Malmö nu tagit fram ett förslag till förändrade tävlingsnivåer. Skåne FF:s styrelse har 2021-06-14 fattat beslut om att från och med den 1 januari 2022 införa nedanstående förändringar i distriktsfotbollen.

Syfte

Barn spelar fotboll för att det är roligt, fotboll är lek och det är genom leken barn testat sina begränsningar, lär sig hantera olika situationer och utvecklar färdigheter. Oavsett om det är på skolgården eller på en fotbollsplan, oavsett om det är träning eller match. Därför ska vi ge de bästa möjliga förutsättningar att lyckas. De nationella spelformerna med tävlingsnivåer som grundar sig på föreningsstyrka handlar övergripande om att skapa förutsättningar för ett långsiktigt idrottande och vi vill med förändringen vara tydliga med att det är den långsiktiga utvecklingen som är viktigast! Spelformerna är framtagna genom forskning och av experter för att främja barn och ungdomars lärande, sett ur deras egna perspektiv och på deras villkor - för barnens bästa helt enkelt!

Förklaring

I Svenska FF:s utbildningsmaterial står det klart och tydligt att man i barnfotbollen bör undvika en permanent nivåindelning. Alltså att man inte ska dela upp i A- och B- eller C-lag inom en och samma förening. Skåne FF:s uppfattning är att detta tyvärr i allt för stor omfattning ändå görs i många av distriktets föreningar och detta vill nu alltså försöka komma till rätta med. Största utmaningen med nivåindelade serier är att det riskerar att sända en signal till tränare att de bör dela upp barnen i olika lag utifrån hur långt dom kommit i sin utveckling – särskilt då föreningar som har flera lag i seriespel i samma ålder. Dessutom kan det finnas risk att en del ledare vill spela på en så hög nivå som möjligt, alltså den svåra serien men för att kunna göra det kan man bara ha med dem just nu bästa spelarna eller i värsta fall även behöver värva spelare från andra föreningar. En uppdelning i mer eller mindre permanenta A- och B-lag inom idrotten riskerar att barn känner sig mindre värda och i värsta fall även utanför i gruppen, vilket även kan få följdverkan i bla. andra fritidsverksamheter och skolgången.

Det är viktigt att föreningarna får klart för sig att det är *åldersgruppens kollektiva nivå* som ska ligga till grund för anmälan av lag och inte hur långt enskilda spelare nått i sin utveckling. Det är viktigt att skapa två eller flera heterogena lag avseende fysisk mognad och fotbollsmässig spelarutveckling.

Motivering

Skånes FF har länge jobbat med att motverka tidig selektering och utslagning, exempelvis genom vårt ställningstagande avseende distriktslagsverksamheten där Skåne varit föregångare till ett nu delvis omarbetat nationellt upplägg. Vi vill nu ta ytterligare ett steg för att minska gradering och selektering av barn- och ungdomsspelare i våra skånska föreningar – *fler ska spela fotboll längre!*

Svenska FF

Lyssna gärna på SvFF:s poddavsnitt med Gunnar Pettersson, barn- och ungdomsansvarig på SvFF, där han förklarar förbundets rekommendationer för bland annat toppning, selektering, individanpassad träning och varför ett motivationsbaserat klimat är att föredra framför ett resultatorienterat: <https://aktiva.svenskfotboll.se/nyheter/2021/04/10-fragor-om-toppning/>

Varför är det fel att toppa laget?

Vad är riskerna med att dela upp barn i en "bättre" respektive "sämre" grupp?

Gunnar Pettersson, barn- och ungdomsansvarig på SvFF, svarar på ett antal heta toppningsfrågor.

1. Varför är det fel att toppa laget inom barn- och ungdomsfotboll?

– Vi vet från forskningen att det ökar risken för avhopp. Och det är inte bara de som blir bortvalda som tenderar att sluta med fotboll. Det gäller även de som får spela mer. Ur ett långsiktigt perspektiv finns det alltså många risker med toppning, inte minst då vi inom svensk fotboll vill att så många som möjligt ska hålla på så länge som möjligt.

2. Finns det fler risker, förutom att spelare slutar i förtid?

– Ja, i och med att du skapar ett resultatorienterat motivationsklimat riskerar du att få spelare som är rädda för att tappa sin plats, och därmed att göra misstag. Då kanske man slutar att göra saker som utvecklar en som spelare. Ett exempel är att spelaren bara använder den fot hen är mest bekväm med. Det kan hämma utvecklingen på längre sikt.

3. Vad säger man som ledare till en förälder som undrar varför laget inte toppas?

– Det gäller att förklara att utvecklingen inte är konstant för barn och ungdomar. Ibland går den långsammare och ibland går den snabbare. Den ser dessutom olika ut för alla individer. Alla spelare behöver få samma möjlighet att utvecklas genom att spela matcher. Som ledare och förening har man också ansvar mot alla spelare, inte bara de som hunnit längst i fotbollsutvecklingen just nu.

4. Går det att erbjuda spelare som kommit långt andra alternativ till toppning för att stimulera dem?

– Ja, i äldre åldrar kan man till exempelvis erbjuda dem att träna och spela med äldre lag.

5. Varför är det så fel att försöka nå en vinst i en match genom att toppa?

– Vi måste förhålla oss både till resultatet i en match och den långsiktiga utvecklingen. Bägge är en viktig del av idrotten. Men om vi ser "att vinna" och "att utvecklas" som varsin ände på en skala, så vill vi röra oss mer mot utveckling. Det betyder inte att vi ska sluta att kämpa för att vinna, däremot kan vi använda andra metoder än att toppa.

6. Är det därför tabellerna slopats för barn under 13 år?

– Ja, tabellen är en del som bidrar till att skalan går mot resultat. Sen finns det andra delar som också påverkar i den riktningen. Till exempel är resultatet lättare att mäta, vi vet ju direkt efter en match om vi har vunnit eller förlorat medan det är svårare att mäta om vi har utvecklats.

7. Varför fortsätter vi att jaga snabba resultat?

– Det finns flera faktorer. Dels att det är lätt att mäta, dels att det finns externa påtryckningar på ledare. Från föräldrar och inte minst massmedier som gärna lyfter fram elitidrotten och dess vinnarskallar. Det är inte lika ofta medierna pratar om elitidrottarens drivkraft att utvecklas och lära, för den har ju också alltid funnits där.

8. Om vi ska flytta fokus från resultat, varför får i så fall ett lag som ligger under med 0-4 sätta in en extra spelare i barnmatcher?

– Jag förstår att det låter lite motsägelsefullt. Det handlar i botten om att få jämnare matcher med bättre spelarutbildning och motivation hos spelarna. Det här är ett sätt att jämna ut spelet. och den enklaste indikatorn att gå efter är trots allt resultatet. Det enklaste och mest objektiva sättet att mäta om en match är ojämn är trots allt resultatet.

9. Handen på hjärtat, är det alltid fel att toppa? Kan det faktiskt finnas gånger när det är befogat?

– I barnfotboll upp till 12 år ser jag inte att det finns någon anledning. För ungdomar från 13 och till seniorålder hamnar man i lite mer av en gråskala. Det finns tillfällen där man kanske har anledning att ge några spelare lite mer speltid, exempelvis de som har tränat mest. Här gäller det självklart att ha kunskap och kloka ledare som bedömer utifrån den egna kontexten. Men det vi vet är att om det sker systematiskt och återkommande så finns det en baksida med avhopp och hämmad utveckling.

10. Varför är toppning ett så känsligt ämne?

– Utomstående upplever mycket av fotbollen ur ett elitperspektiv. Jag tror att en del kommer därifrån. Janne Andersson och Peter Gerhardsson förväntas alltid spela med bästa laget. Det kan väcka känslor att man vill att all idrott ska vara som den man ser på TV eller från läktaren. En del har kanske också upplevt att man nått en kortsiktig framgång tack vare toppning, till exempel vunnit en cup i unga år. Man kanske då inte har reflekterat över de långsiktiga riskerna med detta. Sedan finns det dom som har egna negativa erfarenheter av toppning. Exempelvis de som själva har blivit bortvalda, eller har kompisar eller anhöriga som blivit det, har ofta starka negativa känslor. Så debatten går nog ofta het då bägge sidorna har starka åsikter och känslor kring ämnet.

Beslut som gäller from 1 januari 2022:

Nya tävlingsnivåer för distriktets seriespel och föreningscuper i Skåne

Det är svårt att väga risken med att föreningar skapar A- och B-lag i nivåindelade serier mot risken för alltför ojämna matcher i ett seriesystem utan nivåindelning. Nedanstående beslutade tävlingsnivåer är därför en kompromiss med s.k. föreningsanmälan kombinerat med att föreningen får anmäla lag i nivåer direkt över/under varandra. Det är alltså i vissa spelformer tillåtet att anmäla ex. 1st lag i lätt och 1st lag i medel, men däremot inte 1st i svår och 1st i lätt (ytterligheter).

De nya tävlingsnivåerna gäller i barnfotbollen upp till 12 år och är uppdelade på de nationella spelformerna där hela föreningens antal spelare ska avgöra vilka lag som kan anmälas till de olika tävlingarna. För ungdomar 13-17 år och juniorer 18-19 år ska det fortsatt finnas tre nivåer (svår-medel-lätt) där samtliga nivåer avser lagstyrka, vilket innebär att föreningen kan anmäla olika lag i olika tävlingsnivåer. Skåne FF:s starka rekommendation är dock att om föreningen anmäler 2st lag till en och samma åldersklass så bör båda lagen anmälas till samma svårighetsnivå respektive om föreningen anmäler 3st eller fler lag så bör lagen anmälas i två intilliggande tävlingsnivåer.

Tilläggsregler för anmälan av lag

För motverka åldersinflation i Skåne FF:s seriesystem och ge unga spelare chansen att utvecklas i lugn och ro i rätt spelform med spelare på samma eller liknande fysiska nivå så är det Skåne FF:s starka rekommendation och uppmuntran att föreningens lag alltid anmäls till "rätt" åldersklass. Det är tillåtet att anmäla lag till en äldre åldersklass men för att detta ska godtas måste berörd förening anmäla alla sina lag i den aktuella åldersklassen till den äldre tävlingskategorin.

Matris med nya tävlingsnivåer

Spelform	Ålder	Spelplan	Tävlingsnivåer
3 v 3	upp tom 7 år	15x10-12m	Inga svårighetsnivåer.
5 v 5	8 – 9 år	30x15-20m	Inga svårighetsnivåer, dock ska det finnas en möjlighet att i sin lagansmälan ange Nybörjare, för ett eller flera lag.
7 v 7	10- 11 år	50x30m	I åldersklasserna 10 och 11 år ska det finnas två nivåer. Lätt (L) nivå väljer en förening som kanske inte tränat och spelat så länge tillsammans medan förening där barnen i åldersgruppen har kommit längre i sin fysiska mognad och fotbollsmässiga utveckling väljer Medel (M) nivå . Alla lag från samma förening i respektive åldersklass måste anmälas till samma tävlingsnivå (s.k. föreningsstyrka).
7 v 7	12 år	50x35m	I åldersklassen 12 år ska det finnas tre nivåer. Lätt (L) nivå väljer en förening som kanske inte tränat och spelat så länge tillsammans. Medel (M) nivå väljer en förening där barnen i åldersgruppen har kommit längre i sin fysiska mognad och fotbollsmässiga utveckling. Svår (S) nivå väljer föreningar vars spelare tränat och spelat organiserat fotboll med en hög ambition under en längre tid. Lagen ska anmälas enligt föreningsstyrka, men det är tillåtet att anmäla lag i nivåer direkt över eller under varandra, dock maximalt lag på två tävlingsnivåer oavsett antal anmälda lag i samma tävlingskategori.

Upplever man att man hamnat i fel tävlingsnivå i Skåne FF:s seriespel så går det bra att göra ändringar efter vårsäsongen. I föreningsarrangerade cuper avgör arrangören själv hur lag under tävlingen kan byta nivå.